

บทที่ 1 บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอีกหนึ่งยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลให้ความสำคัญ เนื่องจากในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมหลักที่นำรายได้เข้าประเทศสูงสุด และนโยบายของรัฐบาลได้มุ่งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นคู่มือสำคัญในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม โดยเน้นการส่งเสริมสินค้าเกษตรเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ คำถามการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ และแนวทางการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 หลักการและเหตุผล

จังหวัดนครปฐมอยู่ในเขตภาคกลางตะวันตกตอนล่าง ตั้งอยู่บริเวณแม่น้ำท่าจีนซึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มภาคกลาง อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 56 กิโลเมตร เป็นพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อรองรับการขยายตัวของกรุงเทพฯ ส่งผลให้จังหวัดนครปฐมเป็นศูนย์กลางของภาคตะวันตก สภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครปฐมมีดินและน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ ในแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดนครปฐมในปี พ.ศ. 2549-2551 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์และการตลาด ดังวิสัยทัศน์ของจังหวัดนครปฐม “เป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย สินค้าเกษตรอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงสุขภาพ ”

จังหวัดนครปฐมมีสินค้าทางการเกษตรหลากหลายชนิดที่มีชื่อเสียงติดตลาดและเป็นรู้จักของผู้บริโภค ได้แก่ หมู ส้มโอ กัลฉ่ายไม้ มะพร้าวและผลไม้อื่นๆเช่น ฝรั่ง ชมพู แก้วมังกร เป็นต้น หากได้มีการศึกษาถึงปัญหา การใช้ประโยชน์ แนวทางและยุทธศาสตร์ในการสร้าง ส่งเสริมและรักษาตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เกษตรที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐมจะส่งผลให้สินค้าการเกษตรมีความต้องการและปริมาณเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะจังหวัดนครปฐมมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายทั้งด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณีและวิถีชีวิตที่หลากหลายของประชากร ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละแห่งตั้งอยู่ไม่ห่างไกลกันมากนัก การเดินทางไปมาสะดวกพร้อมทุกด้าน นักท่องเที่ยวจะสามารถเดินทางไปเยือนและได้รับความเพลิดเพลินในการท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ เช่น วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์ พระราชวังสนามจันทร์ พระตำหนักทับขวัญ วัดพระประโทนเจดีย์ วัดดอนยายหอม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีตลาดน้ำอีกหลายแห่ง เช่น ตลาดน้ำวัดกลางบางแก้ว ตลาดน้ำวัดกลางคูเวียง ตลาดดอนหวาย ตลาดน้ำลำพญา

ล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ ลานแสดงช้างและฟาร์มจะเข้สามพราน วัดไร่ขิง สวนสามพราน สวนผลไม้ สวนกล้วยไม้ พุทธมณฑล พิพิธภัณฑน์หุ่ซี่ฝั่งไทย พิพิธภัณฑน์วิถีชีวิตชาวนาไทย สวนป่าสมุนไพรวัดป่ากล้วย สวนพฤกษศาสตร์และสวนแสนปาล์ม เป็นต้น นักท่องเที่ยวที่มาจังหวัด นครปฐมในระยะเวลาดังกล่าวยังไม่เกิดการประทับใจในการเลือกซื้อสินค้าเนื่องจากสินค้าขาดความมั่นใจในมาตรฐานคุณภาพของสินค้าที่ยังไม่มีการรับรองคุณภาพ อีกทั้งสินค้ายังขาดการสร้าง การเชื่อมโยงตราสินค้าและพื้นที่สนับสนุนการท่องเที่ยวในจังหวัด ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐมในฐานะเมืองผ่านยังไม่มีคุณภาพ

ดังนั้นการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรจะสามารถเชื่อมโยงตราสินค้าของ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมได้เป็นอย่างดี โดยจะพัฒนา บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน(มผช.)หรือมาตรฐานอาหารปลอดภัย ซึ่ง บรรจุภัณฑ์ที่พัฒนาแล้วจะต้องสามารถคุ้มครองสินค้าให้มีอายุยืนยาวและป้องกันการชำรุดเสียหาย ตลอดจนการพัฒนา รูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงามน่าสนใจและมีเอกลักษณ์ของชุมชน สร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค อันจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผลิตภัณฑ์ของจังหวัด นครปฐมและเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น เนื่องจากบรรจุภัณฑ์เป็น Salesmanไร้เสียงซึ่งเป็นด่านแรกในการเพิ่มยอดขายสินค้าของที่ระลึกมากขึ้น สินค้าทางการเกษตรของจังหวัดนครปฐมที่มีชื่อเสียงติดตลาดและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคแล้ว เช่น กล้วยไม้ ส้มโอ กล้วยไม้และมะพร้าว เป็นต้น ซึ่งสินค้าทางการเกษตรเหล่านี้สามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้ หลายรูปแบบ เช่น กุนเชียง หมูแผ่น หมูหยอง หมูเส้นผอย หมูทุบ เป็นต้น ส้มโอ สินค้า ประเภทกล้วยไม้ จัดจำหน่ายแบบตัดดอกหรือจำหน่ายทั้งต้นและดอกกล้วยไม้อบแห้งเคลือบเรซิน เป็นที่ระลึก สินค้าจากมะพร้าวจำหน่ายเป็นผลมะพร้าวสด มะพร้าวเผา ทุ่นในผลมะพร้าว น้ำ มะพร้าว น้ำหอมบรรจุใส่ถุงหรือแก้วจำหน่าย มะพร้าวแก้ว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผลไม้สดอื่นๆ เช่น ชมพู ฝรั่ง ขนุน แก้วมังกรและผักสดปลอดสาร เช่น ผักกาด คะน้า ผักชี ต้นหอม เป็นต้น

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าทางการเกษตรของจังหวัดนครปฐมเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวครั้งนี้จะเป็นการจัดทำบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าทางการเกษตรที่จำหน่ายในจังหวัด นครปฐม ซึ่งเป็นที่ยอมรับและมีปริมาณการจำหน่ายมาก โดยการใช้ตรามาตรฐานผลิตภัณฑ์ ชุมชนของจังหวัด(มผช.) และตรามาตรฐานอาหารปลอดภัยซึ่งหน่วยงานของจังหวัดเป็นผู้ตรวจสอบ และรับรองคุณภาพ พร้อมทั้งสัญลักษณ์ของสินค้าเกษตรจังหวัดนครปฐม อันจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้กับผู้บริโภค อีกทั้งจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและจำหน่ายสินค้าของจังหวัดนครปฐม ได้เป็นอย่างดี

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยจึงดำเนินโครงการ “การวิเคราะห์บริบทเชื่อมโยงตราสินค้าของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม” โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างการเชื่อมโยงตราสินค้าเกษตรและพื้นที่ที่สนับสนุนการท่องเที่ยวในจังหวัด ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐม เนื่องจากพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในคุณภาพของสินค้าแต่ยังขาดรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ที่สวยงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น การพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนครปฐมจะเป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรของจังหวัดนครปฐมให้มีรูปแบบที่สวยงามมีเอกลักษณ์ของจังหวัด สามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่ท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐม อันจะเป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดได้เป็นอย่างดี

2. เพื่อศึกษาศักยภาพของบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรในปัจจุบันของจังหวัดนครปฐมและความต้องการรูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรแต่ละประเภท เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

1.3 คำถามการวิจัย

1. ศักยภาพของบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรในปัจจุบันของจังหวัดนครปฐมเป็นอย่างไร
2. ความต้องการของรูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรแต่ละประเภทในจังหวัดนครปฐมเป็นอย่างไร
3. รูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐมเป็นอย่างไร

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

บรรจุภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่ห่อหุ้มผลิตภัณฑ์หรือสินค้าสำหรับป้องกันความชำรุดเสียหายจากการขนส่งและจัดจำหน่าย

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปเพื่อไปพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการเดินทางชั่วคราวด้วยความสมัครใจที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการประกอบอาชีพหรือการทำงานหารายได้

พฤติกรรมของผู้บริโภค หมายถึง การกระทำหรือแสดงออกของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้าและบริการจากองค์กรทางการตลาดทั้งหลาย เป็นกระบวนการของบุคคลที่จะตัดสินใจว่าจะซื้อสินค้าหรือบริการหรือไม่ ถ้าซื้อจะซื้อที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไรและซื้อจากใคร ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆทั้งทางกายและใจ

สินค้าเกษตรไม่แปรรูป หมายถึง สินค้าที่ผลิตขึ้นมาจากพืชและสัตว์ที่ยังไม่ได้ผ่านกระบวนการถนอมอาหาร เช่น ทอด ต้ม ลวก นึ่ง พาสเจอร์ไรซ์ (Pasteurization) สเตอริไรซ์ (Sterilization) เช่น เนื้อสัตว์ ผลไม้สด พืชผักสด เป็นต้น

สินค้าเกษตรแปรรูป หมายถึง สินค้าที่ผลิตขึ้นมาจากพืชและสัตว์ที่ได้ผ่านกระบวนการถนอมอาหาร เช่น ทอด ต้ม ลวก นึ่ง พาสเจอร์ไรซ์ (Pasteurization) สเตอริไรซ์ (Sterilization) เช่น ลูกชิ้น ผลไม้แช่อิ่ม ยาสมุนไพรบรรจุขวด เป็นต้น

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะมีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

1.5.1 พฤติกรรมการบริโภคสินค้าทางการเกษตรของนักท่องเที่ยวในสินค้าแต่ละประเภท

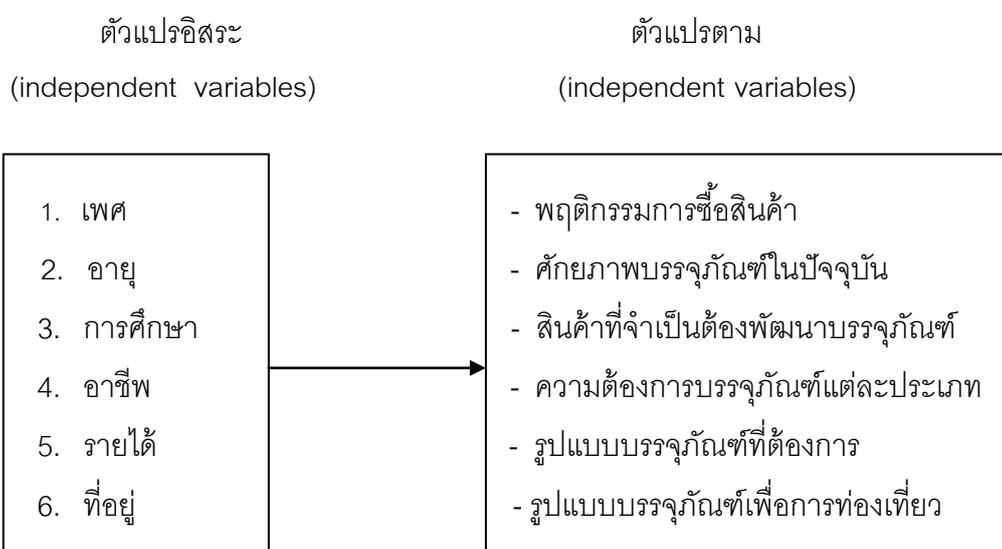
1.5.2 ศักยภาพของบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรในปัจจุบัน

1.5.3 พัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรที่นักท่องเที่ยวนิยมบริโภค จำนวน 15 ผลิตภัณฑ์

1.5.4 ออกแบบบรรจุภัณฑ์กลางสำหรับสินค้าจังหวัดนครปฐมที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวและมีเอกลักษณ์ของจังหวัดนครปฐม

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

แนวคิดในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตร ในเรื่องของปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษาค้นคว้ามานั้น คณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1.6 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ(Output)

6 เดือนที่ 1

1. ทราบศักยภาพของบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรในปัจจุบันของจังหวัดนครปฐม
2. ทราบความต้องการของรูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรแต่ละประเภท
3. ได้บรรจุภัณฑ์ต้นแบบสำหรับสินค้าเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 8 ชิ้น

6 เดือนที่ 2

1. ได้รูปแบบบรรจุภัณฑ์ต้นแบบสำหรับสินค้าเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 7 ชิ้น
2. ได้บรรจุภัณฑ์กลางต้นแบบสำหรับสินค้าเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 1 ชิ้น
3. ได้ผลการประเมินความพึงพอใจบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ(Outcomes)

บรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าทางการเกษตรที่สามารถป้องกันและรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างความมั่นใจในการเลือกซื้อสินค้า สะดวกในการบริโภคและการจัดจำหน่ายสินค้า รูปแบบบรรจุภัณฑ์มีความสวยงามสอดคล้องตามเอกลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐม โดยทางจังหวัดสามารถนำรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ไปเผยแพร่ให้กับผู้ประกอบการสินค้าในจังหวัดนครปฐม

1.8 แนวทางในการนำผลงานผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

บรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรแต่ละประเภทที่ผ่านการประเมินความพึงพอใจของการใช้งานสามารถนำไปผลิตเพื่อเป็นบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าของจังหวัดนครปฐมต่อไป โดยทางจังหวัดสามารถนำไปเผยแพร่ให้ผู้ประกอบการสินค้าแปรรูปทางการเกษตรแต่ละประเภท ซึ่งบรรจุภัณฑ์ที่พัฒนารูปแบบใหม่จะมีความสวยงามและประโยชน์ใช้สอย สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของสินค้าจังหวัดนครปฐม ยืดอายุสินค้าให้เก็บได้นานขึ้น ป้องกันการชำรุดเสียหาย สะดวกต่อการใช้งาน สร้างความมั่นใจในมาตรฐานคุณภาพสินค้า บรรจุภัณฑ์ มีความสวยงามเหมาะสมจะซื้อเป็นของฝาก ในขณะเดียวกันสามารถเผยแพร่ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐมได้เป็นอย่างดีเท่ากับเป็นการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมไปพร้อมๆกัน

1.9 สรุป

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรของจังหวัดนครปฐม เป็นการจัดทำบรรจุภัณฑ์ต้นแบบสำหรับสินค้าทางการเกษตรยอดนิยมที่จำหน่ายในจังหวัดนครปฐม จำนวน 15 ผลิตภัณฑ์ ที่ผ่านการรับรองคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัด(มผช.) และมาตรฐานอาหารปลอดภัย(อย.)

จากจังหวัด และจัดทำบรรจุภัณฑ์กลางของจังหวัดหนึ่งรูปแบบ เพื่อสื่อถึงเอกลักษณ์ของสินค้า
จังหวัดนครปฐม นำบรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่ไปทดลองการใช้งานและประเมินผลความพึงพอใจจาก
นักท่องเที่ยวยังถึงความสวยงามและประโยชน์ใช้สอย การรักษาคุณภาพสินค้าให้เก็บได้นานขึ้น
ป้องกันการชำรุดเสียหาย สะดวกต่อการใช้งาน เพื่อสร้างความมั่นใจในมาตรฐานคุณภาพสินค้าและ
บรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงามเหมาะสมจะซื้อเป็นของฝาก สามารถเผยแพร่ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของ
จังหวัดนครปฐมได้เป็นอย่างดี